

Відгук офіційного опонента

доктора медичних наук, професора, завідувача відділом хірургії ендокринних залоз ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка Національної академії медичних наук України»

Коваленка Андрія Євгеновича

на дисертаційну роботу асистента кафедри загальної хірургії та післядипломної хірургічної освіти Запорізького державного медичного університету МОЗ України

Кубрака Михайла Анатолійовича

«Медичні аспекти симультанних оперативних втручань в ендокринній хірургії»

представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 17.600.005 Запорізького державного медичного університету, що утворена наказом МОН України від 10.01.2020 р. № 27 для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Актуальність теми дисертаційної роботи.

За даними світових досліджень, кожні 2 роки частота випадків ендокринної патології зростає на 23,0 % - 30,0 %, а вперше діагностованих ендокринних захворювань – на 15,4 – 18,7 %.

Покращення діагностичних можливостей у сучасній медицині, дозволяє з високою точністю діагностувати у хворого не лише ендокринну патологію, а й супутні хірургічні захворювання.

Вдосконалення анестезіологічної та реанімаційної допомоги, поява та впровадження в медичну практику сучасних ендовідеохірургічних технологій, розробка нових методів оперативного лікування, поява новітніх лікарських препаратів, які можуть замінити функцію видаленого ендокринного органу, впровадження ефективних методів післяопераційної

реабілітації дають можливість більш широкого впровадження симультанних оперативних втручань у практику хірурга

Тому, враховуючи невирішеність ряду питань щодо діагностики поєднаної патології та можливості проведення симультанних операцій, дисертаційна робота Кубрака Михайла Анатолійовича є актуальною.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота є фрагментом планової науково – дослідної роботи кафедри загальної хірургії та післядипломної хірургічної освіти Запорізького державного медичного університету МОЗ України «Периопераційне лікування пацієнтів похилого та старечого віку», номер держреєстрації № 0117u006955, співвиконавцем якої є дисертант.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

Дисертаційна робота вирішує наукову та практичну задачу діагностики та вибору тактики оперативного лікування пацієнтів з поєднаною хірургічною патологією ендокринних та інших органів. Методологічні підходи, що використовуються при виконанні дослідження є оптимальними і достатніми для розв'язання мети та поставлених завдань у роботі.

Сучасні статистичні методики підтверджують достовірність отриманих результатів на достатньому клінічному матеріалі, що доводить обґрунтованість наведених даних у дисертаційному висновку.

4. Новизна дослідження та одержаних результатів.

В дисертаційному дослідженні вперше дане наукове обґрунтування показань та протипоказань до виконання симультанних оперативних втручань у хворих з поєднанням патології ендокринних та інших органів з урахуванням шкали функціонального стану P-POSSUM на прикладі групи

пацієнтів з поєднаними захворюваннями щитоподібної залози та хронічного калькульозного холециститу.

Запропоновано та обґрунтовано алгоритм діагностики поєднаної хірургічної патології у пацієнтів із захворюваннями ендокринної системи.

5. Практичне значення результатів дослідження.

Розроблений та впроваджений алгоритм обстеження хворих з ендокринною патологією дає змогу значно підвищити відсоток діагностування поєднаних хірургічних захворювань.

Використання шкали функціонального стану P-POSSUM для відбору хворих до симультанних оперативних втручань полегшує процес вибору тактики оперативного втручання та зменшує ризики виникнення ускладнень у пацієнтів з поєднаною патологією ендокринних та інших органів.

Проведена оцінка результатів лікування у віддаленому післяопераційному періоді дозволяє зробити висновок, що симультанні операції не погіршують якість життя пацієнтів у порівнянні з ізольованими втручаннями.

Результати проведеного дослідження впроваджені в практичну діяльність ряду хірургічних відділень у 5 областях України: 3 лікарні обласного значення, 2 міські та 1 багатопрофільна лікарня.

6. Зміст дисертації, її завершеність в цілому.

Дисертаційна робота М. А. Кубрака «Медичні аспекти симультанних оперативних втручань в ендокринній хірургії» написана за класичними принципами. Дисертація надрукована на 175 сторінках друкованого тексту і складається з вступу, огляду літератури, матеріалів і методів, трьох розділів власних досліджень, розділу аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків, списку літератури та додатків. Робота ілюстрована 21 таблицею, 19 рисунками. Список використаних джерел містить 226 джерел: 122

кирилицею, 104 - латиницею. Таблиці конкретні, містять весь необхідний матеріал, ілюстрації підібрані вдало, у відповідності до змісту роботи.

Вступна частина написана повноцінно і включає усі складові, передбачені вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Мету сформульовано з урахуванням завдань дослідження чітко і конкретно, усі завдання викладені послідовно, методично і логічно.

У **першому розділі** представлений огляд літератури, котрий написаний достатньо змістовно. У розділі аналітично оцінюються значна кількість вітчизняних та іноземних літературних джерел, відображаються сучасні погляди на етіологію, патогенез, методи діагностики та лікування поєднаних хірургічних захворювань у пацієнтів з ендокринною патологією.

У **другому розділі** висвітлено основні матеріали та методи дослідження та охарактеризовані групи дослідження.

У розділі ретельно досліджені дві групи з урахуванням віку, статі та супутньої соматичної патології. Усі ці дані наглядно відображені у таблицях та на рисунках.

У **третьому розділі** охарактеризована група порівняння, висвітлені результати дослідження і лікування. За аналіз отриманих результатів лікування пацієнтів даної групи зроблено висновки про щодо тривалості оперативного втручання, анестезіологічного забезпечення, перебування у стаціонарі, а також рівня ускладнень та летальності після ізольованих етапних операцій. Також розділ включає оцінку віддалених результатів лікування цієї групи пацієнтів.

Характеристика основної групи дослідження представлена у **четвертому розділі**. Детально описано методiku обстеження пацієнтів згідно розробленого алгоритму діагностики (Спосіб діагностики поєднаної хірургічної патології та вибору тактики оперативного втручання у пацієнтів із захворюваннями ендокринної системи : пат. № 128139 Україна ; МПК (2006.01) G01N 33/48, A61B 5/00, A61B 8/00, A61B 6/03. № u 2018 01341 ;

заявл. 12.02.2018; опубл. 10.09.2018, Бюл. № 17. 6 с.). Саме розробка даного способу дала можливість автору підвищити рівень виявлення поєднаної хірургічної патології у хворих з ендокринною системою. В даному розділі проаналізовано результати оперативного, раннього післяопераційного та віддаленого періодів лікування пацієнтів після симультанних операцій.

У **розділі 5** автором проведена порівняння змін у функціональному стані здоров'я пацієнтів основної та груп порівняння за шкалою P-POSSUM до та після симультанних та ізольованих оперативних втручань. Результати даного аналізу дозволили дисертанту провести розробку та обґрунтування показань та протипоказань до симультанних операцій у хворих з ендокринними захворюваннями з урахуванням фізіологічної та хірургічної субшкали шкали P-POSSUM. Це дало змогу значно знизити рівень ускладнень після симультанних операцій.

Основні положення розділу надруковані у фахових виданнях, що є досить переконливим. Розділ написаний грамотно, суттєвих зауважень не має.

Розділ 6 присвячений порівнянню основних результатів дослідження та узагальненню отриманих даних. Наведені безпосередні та віддалені результати хірургічного лікування пацієнтів після симультанних та ізольованих оперативних втручань.

За результатами дослідження встановлено значне покращення результатів діагностики поєднаних хірургічної патології, статистично достовірне зниження частоти післяопераційних ускладнень, скорочення тривалості госпіталізації пацієнтів у стаціонарі та анестезіологічного забезпечення. В свою чергу відмічено відсутність змін в інтраопераційній крововтраті та часі операції в основній групі.

Висновки дисертації сформульовані конкретно, чітко та повністю відображають поставлені завдання дослідження і основний зміст одержаних результатів роботи.

7. Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 13 наукових праць. Отримано 2 патенти України на корисну модель. Серед наукових праць: 4 статті у наукових фахових виданнях України, 2 статті у закордонних наукових виданнях, 5 тез в матеріалах міжнародних та Всеукраїнських з'їздів та науково – практичних конференцій.

8. Завершеність дисертаційної роботи та зауваження щодо її змісту та оформлення.

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, у якому чітко зазначені мета і завдання, правильно обрані методологічні і методичні інструменти, витримана послідовність наукового пошуку з наступним порівнянням аналізу даних. Виявлені закономірності та сформульовані науково - практичні положення слід вважати такими, що не викликають сумнівів.

До дисертаційної роботи є деякі зауваження, серед яких:

1) Певні розділи (огляд літератури та матеріали і методи дослідження) написані занадто докладно. Скорочення цих розділів не вплинуло би на загальну оцінку роботи.

2) В роботі є поодинокі граматичні та стилістичні помилки.

Зазначені зауваження не мають принципового характеру, не зменшують цінності наукового дослідження, мають рекомендаційний характер. Незначні недоліки, а також окремі технічні огріхи, невдалі вирази не є несуттєвими, носять формальний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Потребують відповіді наступні питання:

1) Чому в роботі описано 71 пацієнт з поєднаною хірургічною патологією, а показання та протипоказання до симультанних операцій

обґрунтовані на основі лише групи з поєднаною патологією щитоподібної залози та хронічним калькульозним холециститом – 32 хворих?

2) Післяопераційний гіпаратиреоз Ви враховували як післяопераційне ускладнення чи ні? Чому?

3) Чи враховує шкала P-POSSUM онкологічні аспекти захворювань при виборі тактики оперативного втручання?

9. Висновок.

Дисертаційна робота Кубрака Михайла Анатолійовича «Медичні аспекти симультанних оперативних втручань в ендокринній хірургії» є цілісне і завершене наукове дослідження, що містить нове рішення актуальної наукової задачі - покращення діагностики поєднаної хірургічної патології та результатів лікування після симультанних операції у пацієнтів із захворюваннями ендокринної системи шляхом розробки алгоритму обстеження, обґрунтування показань та протипоказань до хірургічних втручань з урахуванням шкали функціонального стану P-POSSUM.

Дисертаційна робота Кубрака М. А. на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» повністю відповідає вимогам, передбаченим п. 10 «ПОРЯДКУ проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 року, відносно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Завідувач відділом хірургії ендокринних залоз ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка Національної академії медичних наук України»
д.м.н., професор

Коваленко А. Є.

